

Lao Fair Trading Act

Ko ha ngaahi fakamatala 'oku 'ikai ke lava ke ke fakamo'oni'i 'oku mo'oni

Sio 'i he vitiō 'a e potungāue Commerce Commission Kapau 'e 'ikai te ke lava 'o fakamo'oni'i 'oku mo'oni pea 'oua te ke lea'aki ia:
www.comcom.govt.nz/business/dealing-with-typical-situations/making-accurate-claims

Ko e fakahinohino eni mo e to'o me'a lalahi pē 'o e ngaahi kupu 'o e lao Fair Trading Act fekau'aki mo hono fakamo'oni'i 'oku tonu mo mo'oni e ngaahi fakamatala pe lea 'oku fakahoko 'i he fefakatau'akí. 'Oku fai eni ke tokoni'i e ngaahi pisinisi mo e kakai fakataú ke mahino 'a honau ngaahi ngafá pe fatongiá pea mo 'enau ngaahi totonu takitaha 'o ka fai ha taukave pe vikia 'o ha koloa pe ko ha ngāue.

'Oku fehangahangai 'a e kakai fakataú he 'aho kotoa pē mo e ngaahi tu'uaki pē taukave 'o ha koloa pē ngāue 'oku toe ma'ama'a ange, toe sai ange pe 'oku 'i ai hono ngaahi lelei makehe pe mahulu atu.

'Oku 'ikai lahi e faingamālie ma'a e kakai fakataú ke nau vakai'i fakalelei pe 'oku tonu mo mo'oni 'a e ngaahi vikia pe taukave peheé. Pea 'i he 'enau ngāue'aki 'a e koloá he taimi lahi pe ko ha ngāue, 'oku 'ikai faingofua ke nau 'ilo pe 'oku mo'oni pē tonu 'a e ngaahi tu'uaki mo e taukave 'oku fai.

'Oku fiema'u ke falala mo'oni 'a e kakai fakataú ki he tonu mo e mo'oni 'o e ngaahi taukavé he 'oku makatu'unga ai 'a 'enau fakatau. 'I he lao Fair Trading Act, 'oku 'ikai ke ngofua ke ke fakamatala'i ha koloa pe ko ha ngāue 'oku 'ikai makatu'unga ia 'i ha 'uhinga pe 'ilo 'oku mo'oni. Pea 'oku 'uhinga eni ka fakahoko 'e ha pisinisi ha fakamatala pē ke nau takiaki'i ha taha ke tui ki hono fakamatala'i 'enau koloá pe ngāue, kuo pau ke fai eni he funga 'o 'enau 'ilo 'oku tonu pē mo'oni 'a e fakamatala ko iá.

Ko e ha 'a e ngaahi vikia pē taukave 'oku fiema'u ke fakamo'oni'i?

Ko e ngaahi fakamatala pē tu'uaki kotoa pē 'o ha koloa pē ngāue 'oku fai 'e ha pisinisi, kuo pau ke nau lava 'o fakamo'oni'i kotoa – 'o fakamo'oni'i ha taukave pē vikia 'oku 'ikai ke toe fakaveiveiu, pea pehē foki mo e taukave pē vikia 'e fiema'u ke toe faka'uhinga'i ke mahino ange.

Ko ha taukave 'oku 'ikai ke toe fakaveiveiuá (express claim) ko hono fakalea ia ha tu'uaki pē faka'alí'ali 'o pehē, "Ko e paiki kotoa pē, 'e vaeua 'a hono totongi'" pē "Kuo 'osi sivi'i fakafaito'o eni 'o fakamo'oni'i ai ...". Ko e tu'uaki pē taukave e ni'ihí 'oku 'ikai ke tala fakahangatonu ka 'e fiema'u ia ke toki faka'uhinga'i mei he lea 'oku ngāue'akí. Ko e fakatātā eni ki ai. Ka fakahā pē fakalea 'o pehē "'Oku ma'u atu eni ma'au 'i he totongi 'a e falengāue na'a nau ngaohi"' 'oku ne faka'ali mai ko e totongi ni 'oku matu'aki ma'ulalo koe'uhi ko e totongi ia na'e fai 'e he falekoloá ki he kautaha na'a nau ngaohi 'a e koloa ko iá ke nau toki fakatau atu. Pea tatau pē ia mo ha taukave "Ko e huhu'a fufulu me'a ngaohikai ni 'oku ne malu'i 'a e 'ātakai"' 'oku faka'uhinga'i ia ko e huhu'a ni 'oku tuha mo taau ia mo e fiema'u 'a e 'ātakai (environmentally friendly).

Ko e ha leva 'a e 'uhinga 'o e "makatu'unga pē fakafalala ki ha ngaahi 'uhinga 'oku mo'oni"(reasonable grounds)?

Kapau 'oku fai 'e ha pisinisi ha taukave pe ha tu'uaki, kuo pau ke fai ia 'o makatu'unga 'i he 'enau 'ilo 'oku mo'oni pe tonu e ngaahi 'uhinga 'oku taukave'i. Ko e makatu'unga 'o e 'ilo 'oku mo'oni mo tonu 'e ma'u ia mei ha:

- fakamatala na'a nau ma'u mei he kautaha na'a nau ngaohi 'a e koloá
- fakamatala 'oku puke pe tauhi 'e he pisinisi 'oku nau fai 'a e taukavé

Tokoni ki he ngaahi pisinisi

- 'Oua na'a ke fai ha taukave kapau 'oku 'ikai te ke 'ilo pe ma'u ha 'uhinga lelei pe tonu ke makatu'unga ai 'oku mo'oni pe tonu
- Fakafalala ki ha ngaahi mo'oni, fika mo ha ngaahi ma'u'anga fakamatala 'oku falala'anga 'o 'ikai ko ha fakamahalo pe ko ha fakakaukau 'oku 'ikai ha fakamo'oni ki ai
- Tauhi e ngaahi tohi pe fakamatala kuo ke 'osi tānaki 'i ho'o fekumi ki ha koloa pe ngāue
- Kuo pau ke 'i ai ha 'uhinga lelei mo tonu ki he taukave 'i he taimi na'e fakahoko ai. Ko hono toki kumi hake ha ngaahi fekumi ke fakamo'oni'i'aki ha vikia pe taukave, 'e 'ikai lava ke ke hao ma'u ai pē mei hono maumau'i 'o e laó.

- ma'ū'anga fakamatala 'oku ala falala'anga (hangē ko hano ma'ū mei ha kau mataotao he saienisi pe ko e 'ilo fakafaito'ō kuo 'osi pulusi).

Pea 'oku mahu'inga lahi foki ke nau 'ilo mo ma'ū 'a e ngaahi fakamatalā ni lolotonga 'a 'enau fai 'a e tu'uaki pe ko e taukavé. Kapau 'oku 'ikai ke pehē, te nau maumau'ī 'a e lao Fair Trading Act.

'Oku 'ikai ha sivi te ne lava 'o fakapapau'ī mo'oni pe ko e ha koaa 'a e mo'oni 'oku tonu ke makatu'unga pe fakafalala ki ai 'a e taukave pe tu'uaki'ī atu ha koloa. Ko e natula takitaha 'o e koloá pea mo e ngāue pea pehē foki mo hono taukave pe tu'uaki, 'oku ne pule'ī 'a e fa'ahinga fakamo'oni 'oku fiema'u ke ne poupoua 'a e taukave 'oku fai.

'O fakatātā 'aki eni: 'e fiema'u 'e he Commerce Commission ke 'omai ha fakamo'oni matu'aki lelei 'aupito mei ha mataotao he saienisi pe ko e 'ilo fakafaito'ō ke fakamo'oni'ī'aki ha taukave 'oku lava 'e he koloa ko ia 'o faito'ō ke sai ha mahaki. Ka 'i he ngaahi vikia angamaheni, 'o hangē ko e pehē ko e "kalasiume (calcium) 'oku tupu ai 'a e mo'ui lelei 'a e hui mo e nifo", 'e 'ikai ke fiema'u ha ngaahi fakamo'oni ma'olunga ia ki ai.

'I hono vakai'ī lelei pe 'oku ma'ū 'e ha pisinisi ha ngaahi fakamo'oni tonu mo taa ke makatu'unga ai 'a 'enau ngaahi taukavé, 'e kau ai e ngaahi me'a ni:

- ko e natula 'o e koloa mo e ngāue koia 'oku tu'uaki pē taukave'ī
- ko e anga 'o hono taukavé
- ko ha ngaahi fekumi pē fakatotolo na'e fai 'e he pisinisi kimu'a pea nau toki fakahoko 'a 'enau taukave
- ko e natula pea mo e ma'ū'anga 'o ha ngaahi fakamatala na'e fakafalala ki ai 'a e tu'uaki mo e taukave na'e fai
- ko e ola pe ko e nunu'a tupu mei he taukave na'e fai
- ko e muimui ki he ngaahi tu'utu'uni (codes) pea mo e tu'unga pe tūkunga ke a'usia (standards) 'e he tu'uaki 'o e koloa ko ia.

FAKATĀTĀ

“Fakama'ama'a he Pekia – To'o 'a e 50%”

Ko e tu'uaki atu eni ha faingamālie fakatau ma'ama'a ha koloa kuo to'o ha peseti 'e 50 mei hono totongi 'i he ngaahi 'aho mālōlō 'o e Pekia.

Koe'uhi ke mahino 'oku fai eni 'aki ha muimui ki he tu'utu'uni 'a e lao ko'eni, 'e fiema'u 'a e pisinisi ko'eni ke nau ma'ū e ngaahi fakamatala ki he totongi 'o 'enau koloá mo hono fakatau atu pea ke mahino mei ai ko e koloa na'e fakama'ama'a na'e tu'uaki atu ia 'o fakatau he totongi na'e holoki'aki ha peseti 'e 50 mei he totongi angamaheni. 'Oku tonu ke 'asi mai na'e 'osi tu'uaki pē fakatau atu 'a e koloa ni 'i he totongi angamaheni kimu'a 'o fuofuolua atu mei he taimi na'e toki fai ai 'a e fakama'ama'a.

“Ma'ū atu ma'au 'aki e totongi 'a e kautaha na'a nau ngaohi”

Ko e “totongi 'a e kautaha pe falengāue na'a nau ngaohi” (factory prices) 'oku lava 'o faka'uhinga'ī ko ha totongi matu'aki ma'ama'a koe'uhi he 'oku ha mei ai 'a e totongi na'e hū 'aki 'e he ngaahi falekoloa fakamovevete 'i hono fakatau 'a e koloa ko iá mei he falengāue na'a nau ngaohi.

Koe'uhi ke fakapapau'ī na'e 'i ai e 'uhinga 'oku tonu mo mo'oni 'i hono taukave'ī atu ha fakama'ama'a pehē ni, 'e fiema'u 'a e pisinisi 'oku ne fai 'a e tu'uaki ke nau 'ilo mo ma'ū e ngaahi fakamatala fakaikiki 'o makatu'unga ai 'enau 'ilo ko e totongi na'a nau 'eke'ī ki he kau fakatau, ko e totongi totonu ia na'e fai 'e he falengāue na'a nau ngaohi. Ko e ngaahi fakamatala ko iá, kuo pau ke hā mei ai ko e totongi 'oku fakaofi ia he totongi 'oku fa'a ngāue'aki 'e he ngaohi'anga 'o e koloa. 'Oku 'ikai totonu ke toe tākaki atu ki ai ha totongi kehe.

Kapau 'e 'i ai ha taukave pē tu'uaki 'oku makatu'unga ia 'o hano fakalea 'o pehē, “kuo 'osi fai ha sivi 'o fakamo'oni'ī mei ai” pē “'oku pehē 'e he kau toketā mataotao 'oku sai ke ...”, kuo pau ke ma'ū mo ha fakamo'oni 'oku tuha mo ia pea ke fakahoko eni ki he kakai fakatau.

FAKATĀTĀ

“I ha fekumi fakafaito'ō tau'atāina 'e 4 na'e ha mei ai ko e su Tone Fit Shoes 'oku ne fakatupu ke lahi ange ai 'a e ngāue 'o e ngaahi uoua pea mo e ivi 'oku ma'ū 'i hono fakafehoanaki ia mo e ngaahi su fakamalohisino kehe”.

Ko hono fakalea 'o pehē na'e 'osi fai ha fekumi kehekehe, ko e fakamahino mo'oni ia ko e tokotaha pē pisinisi 'oku ne fai 'a e taukave, kuo ne 'osi ma'ū ha ola 'o ha fekumi ke fakamo'oni'ī 'aki 'a e taukave.

Ko hono fakakakato 'o e fiema'u 'a e laó ke 'i ai ha fakamo'oni, 'e fiema'u 'a e pisinisi na'a ne fai 'a e taukave ke ne ma'ū ha tohi fakamatala fekau'aki mo e fekumi fakafaito'ō 'e 4 na'e lau ki ai.

Ko e tohi fakamatalā ni kuo pau ke mo'oni mo falala'anga, fakamo'oni'ī ko e fekumi ni na'e fai tau'atāina pea na'a ne fakamo'oni'ī ko e Tone Fit Shoes 'oku ne fakatupu ke lahi ange ai 'a e ngāue 'o e ngaahi uoua pea mo e ivi 'oku ma'ū 'i hono fakafehoanaki ia mo e ngaahi su fakamalohisino kehe.

FAKATĀTĀ

Na'e taukave 'e he kautaha ngaohi misini pamu 'ea fakamāfana 'a e tu'unga ma'olunga 'oku malava 'e he misini ke fai 'a e fakamāfaná pea mo to e si'isi'i ange foki ai 'a e fakamolé. Na'a nau taukave ko 'enau koloa ko iá, ko e "lelei taha ia 'i Nu'usilá" 'i he'e ne "lava 'o fai e fakamāfana 'eá pea toe si'isi'i foki mo e fakamole 'i hono fai ia". Pea na'e 'i ai 'enau ngaahi koloa kehe ko e "laka taha ia 'i māmani 'i he 'ene lava 'o fai e me'a ko iá kae si'isi'i 'a e fakamolé (efficient system ever).

Na'e pehē 'e he Fakamaau'anga District Court, na'e 'ikai ke 'i ai ha fakamo'oni lelei mo pau 'a e kautahá ni ke makatu'unga ai 'a 'e nau taukave he taimi ko iá, pea na'e hala lahi 'aupito 'a 'enau ngaahi fakamatalá. Pea na'e pehē 'e he Fakamaau, 'e 'ikai lava 'e ha kakai te nau fakatau 'a e koloá ni 'o ma'u ha fa'ahinga sivi ke vakai'i 'aki pē 'oku mo'oni 'a 'enau taukave na'e fai. Na'e mo'ua 'o tautea pa'anga 'a e kautahá ni.

Ko hai 'e mo'ua kapau 'e taukave'i ha koloa pea 'ikai ma'u ha fakamo'oni pau mo falala'anga fekau'aki mo e koloa pe ngāue?

Ko e pisinisi kotoa pē te nau fai ha tu'uaki pe taukave ha koloa pe ngāue pea 'ikai lava ke ma'u ha fakamo'oni'i lelei, 'e ala hoko ai ha'a nau maumau'i 'a e lao Fair Trading Act – neongo na'e 'ikai ke nau ngaohi 'a e koloá pe na'e ma'u ia pe ko ha ngāue mei ha kautaha kehe, pe ko e fa'u 'o e tu'uaki na'e fai ia 'e ha ni'ihī kehe.

Ko ia ai ko e ngaahi falekoloa fakamoveteve te pe ko kinautolu 'oku nau tu'uaki koloa 'i he ngaluope/'initaneti, pe 'oku nau fai ha taukave 'o ha koloa pe ngāue 'o 'ikai ke nau lava 'o ma'u ha fakamo'oni falala'anga ki ai, 'e lava ke nau mo'ua ai pea pehē foki mo e kautaha na'a nau ngaohi pe na'e ma'u mei ai 'a e koloa 'a ia na'a nau kamata'i 'a e taukavé.

FAKATĀTĀ

Na'e tu'uaki fakatau atu 'e ha falekoloa fakamoveteve pea mo nau fokotu'u 'i he 'enau ngaahi tu'uaki ha koloa ko e AB-Buster, 'a ia ko ha no'oleta 'uhila na'a nau taukave 'oku ne fakaholo sino mo ma'u ai ha kete "'oku fōtunga uoua'ia mo faka'ofa'ofa foki" pea lava 'o ma'u kotoa eni ta'efai ha fakamālohisino. Ko e fakamatala ko 'eni, na'e ma'u mei he kautaha na'a nau ngaohi mo hu mei ai 'a e koloá ni.

'I he me'a ni, ko e falekoloa fakamoveteve (pea mo e kautaha ngaohi koloa pea mo e kautaha na'e hu mei ai) na'a nau taukave 'a e AB-Buster 'aki 'a 'enau tu'uaki.

Koe'uhi ko e ngaahi me'a ko iá, 'e ala faka'uhinga'i mei he tu'uaki, 'e feinga 'a e falekoloa fakamoveteve te ne kumi ha ngaahi fakamatala mei he ngaohi'anga 'o e koloá pe ko e kautaha na'e hu mei ai, ke fakamo'oni'aki 'a e taukave na'e fai. Pē ko hano fai pē 'e he falekoloa fakamoveteve ia ha fekumi ke fakamo'oni'i 'oku tonu 'a e taukavé pe ko e vikia 'o e koloa ni. Pe ko e fe pē ha taha 'i he ongo me'a ni, na'e tonu ke falala'anga 'a e fakamatala na'e makatu'unga ai 'a e taukave'i 'o e AB-Buster 'e he falekoloa fakamoveteve.

Kapau na'e fakafalala ha falekoloa fakamoveteve ki ha fakamatala na'e ma'u mei ha ni'ihī kehe ('o hangē ko e ngaohi'anga koloá, pe ko e ma'u'anga (supplier) 'o e koloa ko ia), 'e 'ikai ke mo'ua ia 'i ha'a ne fai ha taukave ta'emo'oni 'o kapau 'e ha mai na'e makatu'unga 'i he 'uhinga lelei 'a 'e ne falala ki he fakamatala na'a ne ma'u.

'Oku 'ikai te mau 'amanaki 'e lava 'e ha supamāketi pē ko e ngaahi falekoloa lalahi 'o fai ha fakatotolo pē fekumi ki he koloa kotoa pē 'oku nau fakatau. Kaekehe kuo pau ke 'i ai ha faka'ilo'ilo 'a e ngaahi falekoloa fakamoveteve kotoa pē 'i ha'a nau taukave 'e fai, 'o tatau ai pē pē na'a nau fakafalala ki ha tu'uaki ange 'e he houluseila (wholesaler) pē ko ha ni'ihī kehe. Kapau 'e fakafalala 'a e falekoloa fakamoveteve ki ha fakamatala 'oku fu'u taumama'o 'o mahino 'e 'ikai ala fai ha tui ki ai, pe 'e tāla'a ai e ngaahi koloa fakamoveteve tokolahi, 'e 'ikai te mau pehē ko ha 'uhinga lelei mo tonu ia ke fai ki ai 'a e fakafalala 'a e falekoloa na'a nau fai 'a e taukavé.

'E fēfē leva ha ngaahi taukave pe vikia ko ia 'oku 'ikai toe fiema'u ke fai hano fakapapau'i pē fakamo'oni'i?

Ko e fo'i lea ko e "puffery" 'oku ngāue'aki ia ke faka'uhinga'i 'aki 'i hano 'afa'i ha me'a 'o fu'u tōtu'a pea 'ikai ke toe fiema'u ha fakamo'oni ki ai he 'oku mahino pē 'e 'ikai lava ke fakamo'oni'i. 'A ia ko ha 'afa'afa 'oku fu'u mahulu noa atu, ko e fa'ahinga fakakaukau ia 'oku fu'u fakalahi 'o fu'u tōtu'a 'o mahino 'e 'ikai ke tui ki ai ha taha ia. 'E 'ikai ke fiema'u ke fakamo'oni'i ha taukave ia 'oku 'osi mahino 'aupito pē 'e 'ikai ke tui ki ai ha taha ia.

FAKATĀTĀ

"Ko e Alpine Mints – tuputupulangi 'a hono ngaohi, ma'a ho'o mānavá hangē ko e 'ea 'o e vavaá"

Ko e vikia pē taukave ko eni 'o e lole misimisi Alpine Mints 'oku tuputupulangi 'a hono ngaohi, pea 'e ma'u ai 'e he kau fakatau ha mānava 'oku ma'a 'o hangē ko e 'ea 'o e vavaá, ko e 'atunga lau foki 'e 'ikai tui ki ai ha taha ia pea 'e 'ikai leva ke fiema'u ke 'omai hano fakamo'oni'i. 'E 'ikai leva ke fiema'u 'e he la'o ia ke 'i ai ha makatu'unga lelei mo mo'oni ki he taukave ni.

Neongo 'oku lava ke faka'atā he taimi ni'ihī ke fai ha 'afa'afa'i 'o ha koloa pē ngāue, 'oku mahu'inga ke 'oua na'a nau takihala'i pē ko hono talaki 'e he pisinisi 'oku 'i he koloa pē ngāue ko iá ha ngaahi me'a 'oku 'ikai ke 'i ai.

Fēfē kapau 'e 'i ai ha taukave 'oku 'ikai lava ke fakamo'oni'i ka 'oku tonu pe mo'oni ia?

Neongo 'e mo'oni pe tonu ha taukave pe vikia, 'e lava pē ke maumau'i ai 'a e lao Fair Trading Act 'o kapau 'e 'ikai ha 'uhinga lelei mo totonu 'a e pisinisi ke nau fai ia. 'Oku kei fiema'u pē ke 'i ai ha fakamo'oni 'o tatau ai pē pe 'oku mo'oni pe 'oku loi pe takihala'i 'a e taukave 'oku fai. Ko e me'a mahu'inga ke manatu'i, kuo pau ke fai 'e he pisinisi ha fekumi pē fakatotolo ke 'ilo pe 'oku mo'oni pe tonu ha taukave kimu'a pea nau toki fai ia.

Fēfē leva kapau 'oku 'i ai ha ngaahi lao kehe 'oku ne fai tu'utu'uni fekau'aki mo e founa ke fai'aki ha taukave pe vikia 'o ha koloa?

Kapau 'oku 'i ai ha lao pehē, 'e 'ikai leva ke fiema'u 'a e pisinisi ia ke muimui ki he tu'utu'uni 'a e lao Fair Trading Act ke 'i ai ha ngaahi fakamo'oni ki he taukave.

'O hangē ko 'eni; 'I he Standard 1.2.7 'o e Tu'utu'uni ko e New Zealand Standards Code ('a ia na'e fai 'i he malumalu 'o e lao Food Act 1981) 'oku fakamahino ai 'a e ngaahi tu'utu'uni ki hono taukave'i 'e ha pisinisi ha koloa me'akai/me'ainu pea mo e koloa ma'ae mo'ui 'a e sinó. Kapau 'e fai ha taukave 'o tali ia 'i he tu'utu'uni ko'eni, 'e 'ikai ke toe fiema'u ia ke nau ma'u ha fakamo'oni ki he 'enau taukave 'i he lao Fair Trading Act.

Kaekehe, kapau 'oku 'i ai ha tu'utu'uni kuo felotoi ha ngaahi kautaha ngaohi koloa ke nau muimui ki ai ka 'oku 'ikai ko ha lao pe tu'utu'uni fakapule'anga, 'o hangē ko e New Zealand Standard on Sunscreen Products, ko ha taukave 'i ha tu'uaki 'o fakatatau ki he 'enau tu'utu'uni koiá, 'e fiema'u ke muimui mo ia ki he fiema'u 'a e lao Fair Trading Act ke fakamo'oni'i ha taukave pe vikia te nau fai.

Kapau 'oku 'i ai ha lao pē tu'utu'uni fakapule'anga kehe 'oku ne fakahinohino 'a e ngaahi 'uhinga 'oku totonu ke makatu'unga ai ha taukave, 'e 'ikai toe fiema'u ia ke nau muimui ki he tu'utu'uni 'a e lao Fair Trading Act ki he fiema'u fakamo'oni.

Ko e tautea ki he maumau'i 'o e lao Fair Trading Act

Ko e Fakamaau'angá pē 'oku nau lava 'o fai tu'utu'uni 'i hano maumau'i e lao Fair Trading Act. 'E lava 'e he Fakamaau'angá 'o tautea pa'anga ha kautaha 'oku halaia 'i hono maumau'i 'o e lao Fair Trading Act, 'o a'u ki he \$600,000 pea \$200,000 ha tokotaha taautaha.

'E lava 'e he Fakamaau'anga District Court 'o fakatapui ha taha mei ha'a ne pule'i ha kautaha tupu mei ha'a ne halaia tu'o 2 pe lahi ange ai 'i he ngaahi kupu ko'eni 'o e lao, lolotonga ha ta'u 'e 10.

Ko e tohi ni ko ha fakahinohino ia ma'au. Pea 'oku 'ikai ko ha fakamatala fakaikiiki mo kakato ia ke fakafalala ki ai hao fale'i pe fakahinohino fakalao. Ko hono vakai'i pe 'oku kei tonu fakalao 'a e fakamatalá ni, ko e me'a ia 'e tuku atu kiate koe ke ke fai.

'E lava ke ma'u atu 'a e ngaahi fakamatala fakamuimui taha fekau'aki mo e kaveinga ni 'o kapau te ke lesisita ki ai 'i he www.comcom.govt.nz/subscribe

Fakahā mai ke mau 'ilo ki ha maumau'i 'o e ngaahi lao 'oku tuku mai ke mau mapule'i:
Telefoni: 0800 943 600 **Fetu'utaki tohi:** Enquiries Team, PO Box 2351, Wellington 6140

Email: contact@comcom.govt.nz

Unsubstantiated representations – Tongan

